

آبونه شرائطی : هر پر ایچون
سنه لکی (۴۰۰) آلق ایلمی
(۲۲۵) ممالک اجنیه ایچون
سنه لکی (۴۵۰) آلق ایلمی
(۲۵۰) غروشدور.

نسخه سی ۷۰۵ غروشدور .
سنه لکی ۵۲ عددور .

اداره خانه : باب عالی جاده سنده
رشید افندی خاندنه

اخطارات

آبونه بدلی پشیندر .

مسلكه موافق آثار مع المنونیه
قبول اولنور . درج ایدله یین
یازیلر اعاده اولماز .

والله یهدی من یشاء الی صراط مستقیم

تذکره

۱۳۳۰

صاحب و مدیر
اشرف ادیب

باش محرر
محمد خاکف

آدره سی تبدیلینده ایریلمه
غروش کوندرالمیدر .

مکتوبلرک امضاری واضح
واوقوناقلی اولسی و آبونه
صره نومروسنی محتوی
بولونمسی لازمدور

ممالک اجنیه ایچون آبونه
اولانلرک آدرس لری نلک
فرانسوزجه یازلسی رجا اولنور .

پاره کوندرلدیکی زمان نه یه
داثر اولدینی بیلدیرلسی
رجا اولنور

اتبعون اهدکم سبیل الرشاد

کیمسه دن قورقاپورز . حبس دن قورقاپورز . اولومدن اندیشه ایتمه یورز .
خانملر ، بن حیات قانییه وداع ایتک اوزره بولونان بر قادیتم . فقط
قلبنی طوتوشدیران بر علونی شهر دن شهره سیاحته سوق ایدیور .
هر یرده هر کسه دینی و ملی وظیفه لرینی اخطار ایدیورم . هر کسی
حریت و انسانلق اوغورنده اولمکه تشویق ایدیورم . حریت کونشک
افتمزده طوغدیغنی کورمه نیجه صوصیه جنم . ۱۸۵۷ سنه سنده بدی
باشنده بر جوجوق ایکن براختلال کورمشدم . هندستانی قورقاره حق
اختلالی کورمه نیجه کوزمی یومق ایسته مه یورم ا .

ایکی رسمیات اجتماعیه

بشرك حقوقی طایبان ، افراده حریت و یرن فرانسه اختلالک
وخیم نتایجندن اولوق اوزره ایکی قورقونج آفت برق ضیاسنک
فضاده کی سرعتیه بوتون عالم انسانیتی قاپلادی . بر حاله که ، اقوام
غریبه نیک « کری قالمش امتلر ، دیدیکی مسلمانلردن باشقه سی ایچون
بوایکی بلادن خلاص امکابی یوقدی .

ایشته بوبالاردن بریسی و برنجیسی ایچکیدر .

مهلك ، فقط تأثیری بطی بر زهر ، ناصیل دامارلرده سینسی
سینسی یورورسه ایچکی ده مدنی اقوامک آره سنه اوپله صوقولدی .
حیات اجتماعیه نیک تملارینه ، آنا دیوارلرینه یرلشمه دیکه کیمسه بی
اعراضندن شهیه بیه دوشورمدی .

ایچکی یوزندن دوغه حق فلاکت اجتماعیه نیک مدهش مقدمه لرینی
اک اوکجه دوپان ، اونوی وقتیه کندیسی ایچون شعار ترقی ، نشانه
تمدن اتخاد ایتش ملتلردن ، بالخاصه آمریقالیلرله آوروپانک شمال
و وسطنده کی عنصرلردر .

اوت ، اوزون مدته نفسلرینه ظلم ایدن بوملتلر حیات فردیه
و اجتماعیه لرینک اساساتی بیقه حق صارصینتیلری نهایت دویدیلر .
واو طاتلی سرخوشلقدن آیلنجه باقدیلرکه ایچکی افرادک اخلاقی
اوزرنده ، محتی اوزرنده قاپانماز رخنه لر آچش ؛ کوردیلرکه سیکیرلر
عاطل ، دماغلر پریشان ، عمرلر سورکمز ؛ آکلادیلرکه عائلی حیاته
قصد ایتش ، الله طرفندن ، طبیعت طرفندن ادامه سی امر اولنان
قربایت رابطه لرینی ، نسب علاقه لرینی قویارمتش آتیش ؛ اوکرندیلرکه
بیغین بیغین جنایتلر اورتده یوزیور ، سورو سورو خسته لقلر
میدانده کزیور .

ایشته بوملتلر شووخیم قاقبلره مطلع اولونجه عقل ایده یلدکاری
هر واسطه ایله ایچکی علمنده مجادله یه باشلادیلر . قات قات و پرکولر

اوبونی آنجق کندینه اعاده ایتمکلکمسی امر ایتدی . بوامانت بنم
اولادلرمدر . بنده اونلری الله یولنه سوق ایتدم . بویله یایمسه حق
امانتیه خیانت ایتش اولورم . اولادلرم بنم دکل ، اونلری یارادان حق
جل و علائکدر . اونلری کندی نسف ایچون صاقلایه جق وحسیاعه
انقیاد ایده جک اولورسه کناه ایشله مش اولورم . اوت ، اولادلرم ،
یالکیز باشلرینه بوظالم حکومه برشی یابامازلر . فقط بیلورسکز که ،
اوزوم اوزومه باقارق قیزاریر . کوریورز که بوایکی وطن اولادینه
باقارق بیکلرجه اولادوطن اونلرک اثرینه اقتفا ایتدی . بلکه کوریورز که
بوتون ملت اونلرک کیتدیکی یوله کیدیور .

کراچی محکمه سی اولادلرمی محکوم ایتدیکی زمان یرمدن قیملدایه میه جق
درجه ده خسته ایدم . جناب حقک اثر لطفی اولارق راحتسرلغم زائل
اولدی . بناء علیه کراچی به کیتدم .

تره ن هر استاسیوننده توقف ایتدیکه بیکلرجه وطنداش کله رک
خاطرمی تطیبه چالیشیوردی . هپسی ده دیورلردی که : « صراق ایتمه یکنز
خانم ! جناب حق فلاکتکزی تخفیف ایدر . » اوزمان بوکنجلره
خطاباً دیدم که : « اولادلرم ! ایکی اوغولوم حبس ایدیلدیسه ده متأثر دکلم .
هپکنز اولادلرمسکز ا . »

کراچی به مواصلت ایتدم . اولادلرمی خیرسز و قاتلره
کیدیریلن کومکلکلر ایچنده کوردم . کندیلرینه دیدم که : « اولادلرم !
سزی زیارت و تبریک ایچون کادم . سز حقیقه بنم اولادلرمسکز .
محبوسیتکیز زماننده ایچنده بو بودیککیز راحت و رفاهی خاطر کزه
کتیرمه ییکیز . ایچکنزه قورقو کیرمه سین . بالعکس اوله جکسه کز مطلقاً
حرب میداننده اولوکیز ا . »

بونلری افتخار ایچون سوبله میورم . مقصدم ارککلرک والده
وقادین اثری اولدیغنی بیان ایتکدر . بناء علیه بر ارکک جین ویا
هزمسز ایسه قباحث اونده دکل ، اوکا شجاعت و همت روحی نفخ
ایتمین والده سنده در . بناء علیه شاید ارککلرک کزک حیاتندن متأثر
ایسه کز اونلری تشجیح ایتک ، معالیاته سوق ایله مک سزک الکزده در .
قادینلرک ارککلر اوزرنده معنوی بر نفوذی واردر . بونفوذی وطن
اوغورنده ، فضیلت اوغورنده استعمال ایدیکنز .

بر چوقلری ظن ایدیورلرکه بن بونفکرلری چوجوقلرمدن
اقتباس ایتدم . بونلره صورارم . اولادلرمی بنی تربیه ایتدم ؟ بنی
اونلری یتشدیردم ، اونلرمی بنی یتشدیردی ؟

خانملر ا بز مملکتتمز ایچون استقلال ایسته یورز . بوندن بویله
اسارت ذلته تحمل ایده میز . حکومت مطالبیزی قبول ایتمزسه اوندن تبری
ایدر ، اونک قرانینه اطاعت ایتمز . بوندن بویله یاباچغمز ایش
حیوانلر کی یاشامق دکل ، انسان کی اولمکدر . بز اللهدن باشقه

ایجاب ایدرکہ : جماعتلری تشکیل ایدن افراد ، فضاحتلرک هر نوعی ، رذالتلرک هر شکلنی ارتکاب ایدہ بیلہ جک صورتہ باشی بوش براقیدلرکچہ تعین اولسان جزالرنہ او جماعتلرہ ، نہدہ مصالح عامہ یہ هیچ بر منفعت تأمین ایدہ من .

« برآدام سرخوش اولور ، باشقلرنی اضرارایدر . بونک اوزرینہ محکمہ یا تضمین ، یا جزای نقدی ، یا خود علی العادہ حبس ایلہ حکمدہ بولنور . بک اعلا بو کبی تدبیرلر سرخوشلق سائقہ سیلہ او خریفک وامثالک جرائم ارتکاب ایتلرینہ مانع اولہ بیلہ جکمی ؟

« عیاشلر طرفندن وقوعہ کتیریلرک محکمہ لہ سوق ایدلش حادثہلری تعقیب ایدنلر بک ای بیلرلرکہ حاکمک بو بابدہ ویردیکی جزالر آسایش و حقوق عامہ نقطہ نظرندن هیچ فائدہ یی موجب اولیور . باخصوص سرخوشلق حالتہ ایقاع جرم ایدنلرہ قارشو مسامحہ کارلق مدنی ملتک محکمہ لری ایچون بر شمعادرر . برچوغی بونلرک رائتہ حکم ایدر ؛ نہ جرم لرنی نظر اعتبارہ آلیر ، نہدہ حادثہ یی نتایجیلہ اولچمک جہتنہ یا ناشیر .

« ایشتمک : شریعت اسلامیہ متممداً عقلمی غائب ایدن سرخوشی بوتون جرائمندن مسئول طوتار ، اونکلہ آییق بر مجرم آرہ سندنہ هیچ فرق طانیازمش . کذلک مسلمانلقدہ بر آدمک کندی حیاتہ ، یا خود کندی وجودندن بر جزئہ قصد ایتسی طبق باشقلہ برینک حیاتہ قصد ، یا خود بر طرفنی جرح ایتسی کبی تلقی اولونورمش .

« طوغروسی بن بونی بک بکندم . بزم قانونجیلرمن انسانک کندی نفسنہ قارشو ایقاع ایتدیکی جرم ایلہ باشقلہ سی حقندہ کی تجاوزینی بر بردن آیریورلر . سوکرہ ، فردلرک کندی نفسلرینہ قارشو ایشلدکاری بوتون ضررلردن جزؤلری بولوندقلری جمعیتلرکدہ بک طبیعی بر صورتہ متضرر اولہ جنی قانونجیلرمن جہ معلومدر . اولہ ایکن آفیون ، مورفین ، قوقائین ، اسپرتو کبی زہرلری قوللائق صورتیلہ نفسلرینہ قارشو جنایت ایشلہ ینلری - بونلرک مقصدی اتجار بیلہ اولسہ - هیچ بر جزایہ چارمیورلر .

« امتلرک عناصر مرکہ سنی تشکیل ایدن افرادہ جماعتلرک روحنی اولدورن بوزہرلری مباح کوردکدن سوکرہ قانونجیلرمنک جمعیات بشریہ یی اسیرکہ ملری ، عمومک سعادتق اوزرینہ تیتزمہ لری زہدہ قالیور ؟ سوکرہ اللزندہ کی وسائطک جمعیتلری مسعود ایتہ یہ کافی کلہ جکنی ناصل ادا ایدیورلر ، بر درلو عقلم اریور .

« بن کندی تصرفلرنہ افرادک بلاقید حریتی ، نظریہ سنی خرافہ قیلندن تلقی ایدیورم . ذاتاً بونک باشقلہ برشی اولمادینی کونک برندہ هر کسجہ آ کلاشیلہ حقدردہ ایشلہ بولشہ ویک روسیہ دہ بو خصوصہ دیکرلرندن اول داورانندی ، اوزانق ایستہ بن اللرہ اوردی ، حدینی

آلمق ، ایچنلری حبسہ آتمق ، بلدیہ مجلسلرینہ قادین انتخاب ایتک ، صائیلان مسکراتدہ کی اسپرتو مقدارینی آزالتمق ، صورت مخصوصہ دہ یازدیریلش حکیم راپورلرنی هر طرفہ یایمق کبی آمریقاچہ ، آوروپاچہ معروف تدابیرک هیچ برنی بر اقامدیلر .

آلمان اساتذہ قندن اشتاینز ایچکی سائقہ سیلہ ظهور ایدن وقعہ لہ بو ابتلاک حیات اجتماعیہ دہ آجدینی رخنہ لری تعقیب ایتدکدن سوکرہ « فردک کندی تصرفاتندہ کی حریتی ، نظریہ سندن دولایی بوتون قانونجیلرہ شویلہ هجوم ایدیور :

« باقکز قانونجیلرمنک فکرینہ : ایسترسہ اتجار درجہ سندنہ وارسین ، کندی نفسنہ ظلم ایدن انسانلہ بزم هیچ آلیش ویریشمز یوقدر . غیرک حقوقہ تعرض ، عمومک آسایشنی متضرر ایتمک شرطیلہ هر کس دیلہ دیکنی یا مقدم سربستدر . آرزو ایتدیکی صورتہ اولہ سی یہ ایچمک حقدردہ ناصل کہ اختیاریلہ اولدقندن سوکرہ عقلمندن ، ارادہ سندن ، شرفندن ، الحاصل بوتون انسانی موهبہ لریلہ ، فضیلتلرندن تجرد ایدہ بیلیر ، ہم هیچ مسئول و معاتب اولماق شرطیلہ .

« آسایش عمومینک محافظہ سندنہ و سرخوشلرک کرک بوکا قارشو حرمتسزلکدن ، کرک باشقلہ لرنک حقوقہ تجاوزدن منعی مسئلہ سندنہ کلنجہ حکومت منتظمہ بو بابدہ مقتضی تدابیری اتخاذا ایچون اداره آداملرینہ صلاحیت کاملہ ویرمشدر . حکومت سرخوشی آیلہ رق کیمسہ یہ ضرری طوقونماز بر حالہ کلنجہ یہ قادر ضابطہ مرکز لرنندہ موقوف طوتار . جنایت ، یا خود جرم ایشلدکدن سوکرہ یا قالدینی سرخوشلری دہ جزالرنی آلمق اوزرہ محکمہ یہ کوندرر . بناء علیہ ایچکی یوزندن جمعیات بشریہ نک کورہ بیلہ جکمی ضرری حکومتلہ محکمہ بو صورتہ منع ایتمش اولیور . لکن اوینک ددت دیواری آرہ سندنہ چیلدیردسی یہ ، حتی اولہ سی یہ ایچن آداملرہ کلنجہ ، بونلر ایچون نہ دیہ یہ حتمز اولابیلیر ؟ .

« ایشلہ بوسوزلری قانونجیلر سویلیورکہ ، طوغری کبی کورونمکلہ برابر ، اشکال مغالطہ نک اک پارلاغنہ مثال عد ایدلسہ شایاندرا

« بکا کلنجہ ، بن ملتک سلامتی مقصدیلہ وضع اولنان قانونلرک اصول ونظریاتی آرہ سندنہ بویلہ محتملری خراب ایدہ جک ، نسللری کسہ جک ، یینلرنندہ کی موازنہ یی بوزہ جق ، سوکرہ ، امتلرک ہم کندیلرینہ ، ہم موجودیت اجتماعیہ لرنینہ استنادکاه اولان ارکان اخلاقی یرلرہ سرہ جک فلسفہ لرک کیرمش بولونمسندن جدأ قورقارم .

« مادام کہ جمعیتلر فردلردن تشکل ایدیور ، افرادیلہ جمعیتلری بر بردن آیرمق فساد عقلہ دلالت ایدر . زیرا فردلر ناصلسہ اونلرک وجودہ کتیرہ جکی جماعتلرکدہ اولہ اولہ جنی بدیہی در . او حالہ امتلرینک سعادتہ وقف وجود ایتمش قانونجیلر هر کسدن ای آکلامق

آشان فری اراده لری برچوق قیود ایله باغلادی؛ قانونجیلره کوره قوانین مدنیه نك اساسی، روحنی تشکیل ایدن حریت مطلقه به هیچ آلدیرمادی.

دیگر طرفدن آمریکا حکومتلری ده ایچکی به قارشو او مدهش هجومی کوسترنجه، روسلری گاه آسیا اقوامنه قاتان، گاه باربار سورولرینه بکنزه تن چکه قوافلرینک دایاندینی بوتون چوروك دلائل ییقیلدی کیندی.

«قانونجیلر بیلملیدر که عشرت مبتلا لری طرفندن ایقاع اولنان جرملری منع ایچون اتخاذا ایتدکلی بوتون مقررات عجزه محکومدر. کوزلری اوکنده کی احصائیاتک اسکیلرینه، یکیلرینه بر کره جک اولسون باقسه لر کوره جکله کره جرائمی، جنایاتی آلایلدیکنه تعمیم خصوصنده ایچکی صوك درجه لده فعال؛ صوآره بو فعالیته قارشو دساتیر مدنیه نك تقریر ایتدیکی اداری احتیاطلر وتدییرلر پک عاجز؛ نه سلامت عمومی بی خللدن صیانت ایدم جکی وار، نه ده عیاشلرک جنایاتندن جمعیت بشریه بی قورویه بیله جکی.»

بلنتر تر رحبسخانه سی طبیی دو قنور باریک تنظیم ایتدیکی احصائی جدول المده طورویور. یالکز علی العاده قباحتر، جنحه لر دکل، بویوک مقیاسده خیرسزلقلر، یول کسپجیلکلر، یان کسپجیلکلر، چاپول قصدیه قوندا قیلقلر اکثریتله عیاشلر طرفندن ایقاع ایدلمکده. دو قنور مدمن اولمایانلرک، یعنی دائما ایچمه یلرک سرخوشلقله ارتکاب ایتدیکی جرائمی تدقیقندن صو کره حبسخانه موجودینه کوره نسبی شو صورتله تثبیت ایدیور:

۵۱,۴٪	باشقلرینه بدنی ضرر لر ایقاع ایدنلر
۶۸,۳	احکام ونظامات اداریه به قارشو کلنلر
۵۵,۶	آداب عمومی و اجتماعی بی اخلال ایدنلر

(کیفتر برغ) ده امراض عصیه طبیی دو قنور هوجو هوبه نك ۱۹۰۷ دن آز اول طومش اولدینی احصائی جدول بیمار خانه ده کی مجنونلرک یوزده او توزنی عیاش کوستریور. آرتق بوخسته لر ایچون اجزاسندن بولونقلری اتمه نافع اولق، هیچ اولمازسه ضرر ویرمه مک شویله دورسون، بیمارخانه به کیرنجه به قدر بونلرک نفسلرینه، چولوقلرینه، چوجوقلرینه، جماعتلرینه، ماتلرینه قارشو ایقاع ایتمش بولنه جنی زیانلرک تخمین اوقدر مشکل اولماسه کر کدر.

ایچکی نك اراده بی ضعفه، اعصابی وهنه او غرامسی یوزندن روحی، عصی خسته لقلر آرتوب طورویور. محکمه لر ایسه جنایت، یا خود جنحه ارتکاب ایتمش برچوق کیمسه لرک تجلیه سیلنه بوکی طارضه لری وسیله اتخاذا ایدیور؛ اولری مؤاخذه ایدلیه جک، مسئول طوتوله مایه جق خسته لر صیره سه قویور. حال بوکه بونلر

خسته دکدی لر، کندی قصد و اختیار لری به ایچکی به قویولدی لر. ای بی کوتودن آیرمق، افکار و حرکاتی طارتمق ایچون، اوت یالکز بونک ایچون، الله طرفندن کندی لرینه تودیع ایدیلن موازنه عقلیه لرینی کندی اللریله یوزدی لر. پک اعلا ا قوانین مدنیه و او قوانینک مدافع لری بوکی خسته لرک ایقاع ایدم جکی جزائمن جمعیت بشری صیانت ایچون نه یایدیلر؟ اوت، بو صنف مجرملر کندی لرینک انتباهی، باشقلرینک ده عبرتی موجب اوله بیله جک صورتده جزا کورمک اوزره محکمه لره سوق اولوندقجه امراض عصیه لرینک شفاعتله سیللیری تخلیه ایدیلدی. بناء علیه بونلر ده آسایش عمومی ایله بیلدکلی کی اوینامق، باشقلرینک حقوقنه ایسته دکلی قادار صاناشمق امکانی بولدی لر. نه حریرلر حبس ایدیلرک شرلرندن جماعت قورونه بیلدی؛ نه دیگر میخانه قوربانلرینه وسیله انتباه اوله جق بر کونه تعزیرده بولونولدی؛ نه ده عیاشلره صرف ایچکی قوللانقلرندن دولایی بر جزا تعیین ایدیلدی.

شوسطرلری یازارکن کوزیمک اوکنده آلمانیا حکومتک رسمی بر احصائیات جدولی طورویور. عیاشلرک ایقاع ایتدکلی جرائمه قارشو محکمه لرله قانونجیلر طرفندن کوستریلن مساعیه واستخفافک درجه سی وبوحالک امت حقنده نه آغیر بر جنایت اولدینی کوسترمسی اعتباریله اقتباسنده بأس کورمیورم:

سنه	محکمه به سوق اولنان عیاشلر	برائت قزانانلر
۱۸۹۷-۱۹۰۱	۲,۸۶۳,۲۵۹	۶۲۵,۰۳۳
۱۹۰۲	۶۰۹,۷۰۰	۱۳۶,۵۷۶
۱۹۰۳	۶۵۱,۵۳۴	۱۳۵,۸۲۴
۱۹۰۴	۶۱۱,۰۲۳	۱۴۱,۸۴۳
۱۹۰۵	۶۱۴,۹۴۰	۱۳۹,۷۱۵

شمدی، ۱۹۰۲ دن اعتباراً اولان نسبی تدقیق ایدرسه ک شویله بولور:

۱۹۰۲	۱۸,۳٪	تقریباً بشده بری
۱۹۰۳	۱۸,۴٪	»
۱۹۰۴	۱۸,۸٪	»
۱۹۰۵	۱۸,۹٪	»

منافع و سلامت عمومی به قارشو ایقاع ایتدکلی حرائمندن طولایی محاکمه آلتنه آلتان بو مجرملرک محکمه لرجه صالیورلمسی یوزندن جمعیه اصابت ایدم جک فلاکت شو جدوللردن آکلاشیلا بیلیر.

شیمدی، قانون واضعلرینه شایان بر حرکت وارسه اوده فایانه ویریه جک احکامک وسائلده تشمیلی، بناء علیه مخدر، مسکن شیلرله دیگر اسپرتولی ایچکی لرک هیچ بریله هیچ بر صورتله مساعده ایدیلر.

ایقظا ایدرلر ، یوز بیکرجه آدم کسه رلر . اهل اسلامک المنور قسمی ، اک نامدار علماسی طویہ طوتولور مولوی رحمة الله ، مولوی امداد الله صاحب کبی بعض ذوات معتبره هندستاندن فرار ایدمک تخلص کر بیان ایدرلر . بعضری ده قریه لرده ، شوراده بوراده کیزله تمک صورتیله جانلری محافظه ایدرلر .

بوسنه حرکاتنده مشاهدہ اولندیغنه کوره ، دهلی کلیه سنک محصولی اولان طلبہ میاننده ، برچوق انگلیز طرفدارلری ده یتشمش اولدیغی محققدر . بووقعه بی متعاقب انگلیزلر مملکتک بتون امور بی منحصر آ کندی یدتصرفلریته آلدقلری کبی ، مذکور کلیه بی ده کندی اداره لریته آیلرلر . بالآخره دوغریدن دوغری کندیلریته مال ایدرک یالکیز انگلیز مجلری اخراجنه باشلارلر . بونک اوزریته متفکرین اسلامیه دن مولانا محمد قاسم نامنده بر ذات همت ایدرک ، عموم هند مسلمانلرینک اعانه سیله « دیوبند » بلده سنده بر اسلام دارالفنونی کشاد ایدر . بو کلیه ده یالکیز علوم اسلامیه تدریساتنه صرف مساعی اولنور . حقیقہ بو مدرسه نک خدمتی کورولمه یه باشلانجه هندستانک ولایات ساروسنده شعبه لر کشادینه تشبث اولنور . بوسره ده السید احمد خان جنابلری همتیله یه بتون هند مسلمانلری معاوتیله « علیکر » بلده سنده علوم غریبه متخصصلری یتشدیرمک مقصدیله تکرار بر شعبه کشاد اولنور . بر آراق علیکر کلیه سنه حکومت ده دست معاوتنی اوزاتیر . بو صورتله طلبہ میاننده انگلیز ذهنیقی او یاندیریلیر . دیوبند کلیه سنه مقابل ومخالف بر فکر حصوله کتیریلیر . بالآخره ایکی کلیه ییننده بیوک مناقشه ومنافرته قیدر میدان آچیلیر .

علمای اسلامک سعی وغیرتیله بر مدت صوکره بو منافرتلر ، محبت واخوته تبدیل اولنورق ، ایکی کلیه ییننده توحید افکاروتشریک مساعی طرفدارلری ظهور ایدر . برچوق علیکر طلبه سی ، اکال تحصیل ایچون دیوبند کلیه سنه دخالت ایدرلر .

ایشته بو صورتله اسلام دارالفنونلری تأسس ایدرک محصول ویرمه یه باشلایور . طرابلس غرب وبالقان محاربه لری تأثیراتیله « اتحاد اسلام » فکرلری تولد ایدور . ۱۹۱۴ سنه سندن اعتباراً ، علیکر کلیه سی عموم هندستان مسلمانلری ایچون ، « اسلام حرکتک مرکزی » وضعیته کچور . بوکون بوتون هند مسلمانلری کوزلری دیوبند وعلیکر کلیه لریته دیکمش ، هندستانک انگلیز تسلطدن قوزتولوق ایچون یگانه چاره بو ایکی کلیه رحالندن کلیه ییله جکفی امید ایتمکده درلر .

صوک ایستاتستیکلره کوره دیوبند کلیه سی شعباتیله ، شو اللی سنه ظرفنده اوتوز بیک آدم یتشدیردیکی کورولور . بوکون عموم هندستانده موجود علماً متفکرین دیوبند محصولیدر . بالخاصه استخلاص هند خادملری ، آوروپاده شوراده بوراده جولان ایتمکده

مسیدر . زیرا بونلرک کرک طوغرودن طوغرویه اولوق اوزره آنی برطرزده ، کرک طولانیسیله وتدریجی صورتده میدان کتیردیکی ضررلر کندیلرنجه معلومدر .

امام مالک بن انس حضرتلریله دیکر بعض مجتهدلرک مذهبنده ذریعه لری سد ایتمک ، غایات ومقاصده ویریله جک حکملری وسائله ده ویرمک امهات اصولدندر . آوروپاده کی قوانین مدنیه واضعلریله پیرو لری بودستوره توفیق حرکت ایتسه لرده ، مقدارینک آزلغنه ، چوقلغنه باقمایه رق بوتون مشروبات کثولیه بی منع ایلسه لر نه قدر ای اولور .

مع مافیہ بن داها ایلری یه کیدرک اسپرتولی شیر تداوی ایچون ده قولانیلما مالیدر ، دییه جکم . زیرا آشاغیده کی فناوی طبیه دن آکلاشیله جفی وجهله یکی ، حق اسکی علاجلرک آرسنده قطعاً شول استعمالنه حاجت براقمایه جق پک چوق ماده لر وار .

هندستان بر نظر

هندستان دنیانک اک قدیم ، اک مشهور ممالککنددر . من القیم بر اسلام مملکتی عد اولنور . قوتلی بر اسلام حکومتی آناری هنوز باقیدر . اسکین بری مقرر حکومتی دهلی بلده مسیدر . سبکتکین غزنویلرک پای تحق بولنان بو بلده ، میلادی ۱۸۰۳ نجی سنه دن بوکونه قدر انگلیزلرک تحت تقلبندہ بولنمقده در . هندستانده سلاطین اسلامیه دورنده ، مقرر حکومت (دهلی) اولمقله برابر رئیس نظار دائماً ولایاتدن برنده بولنوردی . سرکرده نائب حکومت نامیله بر ذات رئیس نظاره وکالت ایدردی . صدر اعظم مہری مشار الہک آئندہ بولنوردی . عمومیتله صدارت وکالتندہ استخدام اولنائلر اهل اسلامدن اولوب (نواب) تسمیه اولنورلردی .

سلاطینک صوک دورنده ، انگلیزلرک دسیسه سی ایله ، شاه عالم نانی زماننده برنجی دفعه اولوق اوزره « میرحتا » نامنده بر مجوسی نواب تعیین اولنور . بالآخره آز بر فاصله ایله بونک مقامی انگلیزلوردلرندن لیک اشغال ایدر . آرتق شاه عالم حکومتی طبیعتیله انگلیز حکومتنه تبدیل ایدر . (۱۸۰۳ میلادی)

عیفی سنه ده دهلیده بر مدرسه کلیه تأسس اولنور . تدریسات اسلامیه ایله برابر ، فنون غریبه تعلیماتی ده باشلار . زمان ومحیط تأثیریلہ بو کلیه دن بیوک علما ومتفکرین یتشیر بیوک بر اثراتبہ کورولور . بو متفکرین هندستانک آتیمی ایچون اندیشه ایدمک ، انگلیزلرک فضولی حاکمیتنه قارشلی بر فکر استخلاص تحمی اکرلر . هر طرفده فریاد وفغان ، عدم خوشنودی صدالری باشلار . فقط انگلیزلر تقدم ایدرک ۱۸۵۷ فتنه سی